

Alleg. 69

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia dotacyi
funduszu przemysłowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 22. stycznia 1887 ustanowił Wysoki Sejm stały fundusz przemysłowy „na wspieranie przedsiębiorstw, pożytecznych dla rozwoju przemysłu krajowego przez udzielanie pożyczek” — i przeznaczył na ten cel kwotę 300.000 zł. (600.000 K), która miała powstać przez roczną dotacyę po 30.000 zł. w ciągu lat dziesięciu. Równocześnie przekazał Wysoki Sejm do tego funduszu wszystkie należitości czynne funduszu krajowego, jakie pozostały z pożyczek, udzielanych przez Wydział krajowy ręko zielnikom i przemysłowcom z corocznie na ten cel, tudzież na bezwrotne zasiłki przeznaczanych kwot w budżecie krajowym, przed zaprowadzeniem stałego funduszu przemysłowego. Kwoty te nie tworzyły stałego funduszu, część z nich była używana na zasiłki bezwrotne, część na pożyczki — a spłaty na te pożyczki wracały do funduszu krajowego i dopiero po utworzeniu stałego funduszu przemysłowego, więc od dnia 1. stycznia 1887 te spłaty wpływać zaczęły do tegoż funduszu. Należitości czynne z tego tytułu wynosiły z dniem 1. stycznia 1887 — 111.410 zł. (222.820 K).

Dotacya coroczna po 30.000 zł. okazała się wkrótce za niską, w stosunku do potrzeb, t. j. do ilości uwzględnienia godnych podań o pożyczki. Wskutek tego uchwalił Wysoki Sejm dnia 27. listopada 1890 przyspieszyć złożenie dotacyi 300.000 zł. w ten sposób, żeby od r. 1901 począwszy przez 3 lata wpłacać na ten cel corocznie po 60.000 zł. W ten sposób suma 300.000 zł. została złożona do końca roku 1893, zamiast do końca roku 1896, jak pierwotnie w uchwale z roku 1887 zamierzono.

W roku 1894 uznał Wysoki Sejm, że kapitał 300.000 zł. wraz z przekazanemi aktywami dawnych pożyczek, jest za mały w stosunku do potrzeb. Jakkolwiek bowiem bardzo słabo jeszcze, zaczął się jednak pewien żywszy ruch w kierunku zakładania nowych i rozszerzenia istniejących zakładów przemysłowych, za czem szły oczywiście coraz liczniejsze żądania pożyczek. Wysoki Sejm przeto na wniosek Wydziału krajowego uchwalił na posiedzeniu z dnia 13. lutego 1894 powiększyć fundusz przemysłowy o 200.000 zł. — które miały być wpłacone w 8 równych rocznych ratach po 25.000 zł. — tak, ażeby cała dotacya wynosiła 500.000 zł. czyli 1 milion koron, prócz przejętych z Wydziału krajowego aktywów.

Nowa ta dotacya po 25.000 zł. wpływała po koniec roku 1898 ściśle według uchwały Wysokiego Sejmu, tak, że, wpłynęło na nią w tych 5 latach 125.000 zł. — a pozostało jeszcze do wpłaty 75.000 zł. W projekcie budżetu na rok 1899 wniósł Wydział krajowy, żeby tę spłatę przyspieszyć i resztującą kwotę 75.000 zł. (150.000

K) wpłacić zamiast w trzech ratach po 25.000 zł. — w dwóch ratach rocznych po 37.500 zł., czyli po 75.000 K. Uchwała ta została w roku 1899 wykonana — ale w budżecie na rok 1900, w którym miano do walczenia z wielkimi trudnościami finansowymi, Wydział krajowy skreślił kwotę 75.000 K i wniósł na odroczenie tej spłaty do roku 1901 — co też Wysoki Sejm uchwalił. W ten sposób powiększenie dotacji o 200.000 zł. — uchwalone w roku 1894 zostało całkowicie wykonane w roku 1901.

Według zamknięcia rachunków z dnia 31. grudnia 1901 r. wynik obrotów z tych piętnastu lat i stan funduszu z końcem roku 1901 przedstawia się, jak następuje:

I. Obrót i stan pożyczek:

A) Pożyczki przejęte dnia 1. stycznia 1887 z czasu przed utworzeniem stałego funduszu przemysłowego	222.820 K 16 g
Straty odpisane	68.928 „ 64 „
Zostaje	153.891 K 52 g
Zwrócili dłużnicy	146.934 „ 69 „
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1901	6.956 K 83 g
B) Pożyczki udzielone przez Wydział krajowy za opinią Komisji przemysłowej, po utworzeniu stałego funduszu przemysłowego	2,820.449 „ 44 g
Straty odpisane	49.026 „ 92 „
Zostaje	2,771.422 K 52 g
Zwrócili dłużnicy	1,588.089 „ 80 „
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1901	1,183.332 K 72 g
Z dawnych pożyczek j. w.	6.956 „ 83 „
Razem	1,190.289 K 55 g

II. Dochody i wydatki od roku 1887 do końca 1901:

Odsetki od dłużników	268.707 K 97 g
„ z lokacyi	17.045 „ 39 „
Dywidendy z udziałów i inne wpływy	32.850 „ 15 „
Razem	318.603 „ 51 „
Koszta administracyi i podatki	24.058 K 56 g
Straty na pożyczkach udzielonych od roku 1887	49.026 „ 92 „
Razem	73.085 „ 48 „
Przyrost funduszu z własnych dochodów	245.518 K 03 g

III. Stan funduszu z dnia 31. grudnia roku 1901:

a) Objęte dawne aktywa po odpisaniu strat	153.891 „ 52 „
b) Z dotacyi sejmowej	1,000.000 „ — „
c) Przyrost funduszu j. w.	245.518 „ 03 „
Razem	1,399.409 K 55 g
Fundusz ten jest umieszczony:	
a) w pożyczkach u przemysłowców j. w.	1,190.289 „ 55 g
b) w akcyach i udziałach	145 000 „ — „
c) na lokacyi w Banku krajowym	64.120 „ — „
Razem j. w.	1,399.409 K 55 g

Z powyższego wynika, że:

1. Cały kapitał, powierzony przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu i Komisji przemysłowej, jako stały fundusz przemysłowy, pozostał nienaruszony.

2. Straty poniesione znalazły zupełne pokrycie w dochodach własnych, pochodzących z odsetek od dłużników i od lokacyi, tudzież z dywidend od udziałów.

3. Po pokryciu strat pozostał jeszcze przyrost majątku w kwocie 245.518 K 3 g — a gdybyśmy jeszcze od tego potrącili straty, poniesione przed utworzeniem funduszu przemysłowego, w kwocie 68.928 kor. 64 gr. — okazałby się przyrost o 176.589 K 39 g.

Stając przed Wysokim Sejmem z wnioskiem o dalsze powiększenie funduszu przemysłowego, sądził Wydział krajowy, iż przedewszystkiem należało się przedstawić wyniki obrotu z całego okresu — w których Wysoki Sejm znajdzie zebrane sumarycznie to, co w sprawozdaniach z czynności w sprawach przemysłowych i w zamknięciach rachunków corocznie za okresy jednoroczne było Wysokiemu Sejmowi przedkładane.

Niezbędna potrzeba jednorazowego w tym roku powiększenia funduszu przemysłowego, wynika z następujących cyfr:

Podać o pożyczki niezalutwionych było z dniem 31. grudnia 1901 5 na kwotę	129.000 K
Wpłynęło w roku 1902 nowych podań 40 na kwotę	717.300 „
Razem podań 45 na	846.300 K
Wyplacono w roku 1902 pożyczek 9 w kwocie	157.400 K
Promes niezrealizowanych dotąd jest 5 na	63.100 „
Z ostatniego posiedzenia Komisji przemysłowej uchwalili Wydział krajowy pożyczek 7 na	88.000 „
Razem wyplaconych i uchwalonych	308.500 K

Jakie będą wpływy funduszu przemysłowego w roku bieżącym, trudno obecnie ściśle określić — ale biorąc analogię z roku 1901 — przedstawiłyby się one, jak następuje:

Splaty od dłużników wynosiły w roku 1901	166.301 K 34 g
Dochód z odsetek	30.526 „ 53 „
Razem	196.828 K 07 g
Zapas początkowy w roku 1902 wynosił	64.120 „ — „
Ogółem	260.948 K 07 g

Gdyby zatem przyjąć dochody takie same jak w roku 1901 — to wraz z faktycznym zapasem początkowym nie byłoby jeszcze pokrycia na wydane dotychczas i prawomocnymi uchwałami przyrzczone pożyczki. Zabrakłoby na nie około 42.000 kor. nie mówiąc nic o tem, że między niezalutwionemi dotąd podaniami jest jeszcze szereg takich, które bardzo na uwzględnienie zasługują. Ta niezwykle wielka liczba podań o pożyczki jest niewątpliwie objawem zwiększającego się ruchu przemysłowego w kierunku tworzenia nowych lub rozszerzania istniejących zakładów przemysłowych — a w takiej chwili odrzucanie nawet takich podań, któreby ze wszech miar na uwzględnienie zasługiwały, motywowane brakiem gotówki w funduszu przemysłowym, byłoby wręcz zaprzeczeniem celu, dla którego Wysoki Sejm przed 15 laty ofiarnie fundusz ten stworzył — udzielenia przemysłowi zachęty i poparcia. Że zaś Komisya przemysłowa jeszcze w roku ubiegłym wносиła, ażeby Wydział krajowy zwrócił się do Wysokiego Sejmu o dalsze powiększenie funduszu przemysłowego, co Wydział krajowy w zasadzie uznał za potrzebne, ale przy ostatecznem zestawieniu preliminarza na rok 1902 skreślić musiał, nie chcąc go zamykać niedoborem — że obecnie, jak dodatkowe sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie na rok b. (L.W. kr. 34.616/902 z dnia 12. czerwca 1902) wykazało, okoliczności tak się zmieniły, iż można bez obawy niedoboru podnieść znacznie tegoroczne wydatki — przeto wszystko przemawia za tem, ażeby w roku bieżącym dotację funduszu przemysłowego podnieść o kwotę, jaka w granicach uzyskanej nadwyżki i z uwzględnieniem nowych potrzeb w innych działach gospodarki krajowej jest możliwa, t. j. o kwotę 100.000 koron.

Wydział krajowy wnosi obecnie tylko takie jednorazowe podwyższenie funduszu przemysłowego, bez wniosku o wstawienie dalszych rat na jego dotację w latach następnych. Czyni to zaś pomimo pełnej świadomości, że i po takim powiększeniu funduszu tego jeszcze on będzie zbyt skromny, ażeby mógł podoląć temu wielkiemu zadaniu, jakie obecnie natarczywie przed nami staje: stworzenia i zasi-

lenia wielkiego przemysłu. Do tego zadania bowiem trzeba wielkich środków pieniężnych — a sprawa dostarczenia tych środków i stosownej organizacyi dla odpowiedniego ich użycia, jest jeszcze w toku studyów i nie dojrzała tak, aby już teraz można Wysokiemu Sejmowi gotowe projekty przedłożyć.

Wniosek o utworzenie silnie dotowanego oddziału przemysłowego w Banku krajowym, stawiany w zeszłorocznej sesyi sejmowej przez posła Romanowicza, i wniosek w czerwcowej sesyi Komisji przemysłowej przez licznych członków Komisji podpisany, a domagający się albo utworzenia takiego oddziału przemysłowego w Banku krajowym albo założenia osobnego Banku przemysłowego — są obecnie przedmiotem studyów i narad w Komitecie stałym Komisji przemysłowej. Po otrzymaniu opinii Komisji Wydział krajowy nie omieszka zająć się tym przedmiotem i z całą usilnością dążyć do tego, ażeby Wysoki Sejm na najbliższej sesyi otrzymał projekty już zupełnie do uchwały i do jaknajszybszego wykonania przygotowane.

Nie chcąc uchwał tych przesądzać, Wydział krajowy obecnie poprzestaje na tem, co dla zaspokojenia obecnej a naglącej potrzeby jest konieczne i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Krajowy fundusz przemysłowy, utworzony uchwałą z dnia 22. stycznia 1887 roku — powiększony będzie o kwotę 100.000 koron — która wstawiona będzie do budżetu na rok 1902.

Z Rady Wydziału Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

A. Potocki w. r.

Sprawozdawca:

Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.